

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM
ÉRETTSÉGI TÉTELCÍMEK
KÖZÉPSZINTŰ SZÓBELI VIZSGA 2024
12. B OSZTÁLY

MAGYAR NYELV

I. Kommunikáció:

1. A kommunikációs folyamat tényezőinek, céljának, funkcióinak, valamint ezek összefüggésének megértése, bizonyítása
2. Az emberi kommunikáció nem nyelvi jelei és kifejezőeszközei
3. Kommunikáció formája: szóbeliség és írásbeliség
4. A tömegkommunikáció jellemzői, funkciói, megjelenési formái, nyelvi és képi kifejezési formái

II. A magyar nyelv története:

5. A nyelvtörténet forrásai: kéziratos és nyomtatott nyelvemlékek
6. A nyelvújítás lényege és jelentősége

III. Ember és nyelvhasználat:

7. A nyelv mint jelrendszer
8. Az egynyelvű szótárak
9. Anyanyelvünk rétegződése. A köznyelvi változatok, a csoportnyelvek és a rétegnyelvek

IV. A nyelvi rendszer:

10. A hangkapcsolódási szabályosságok típusai és a helyesírás összefüggése
11. A szószerkezet fogalma, a szintagmák típusai, szerepük a mondat felépítésében, mondatbeli viszonyaik

V. A szöveg:

12. A szöveg fogalma, jellemzői
13. A továbbtanuláshoz, illetve a munka világában szükséges szövegtípusok: különböző típusú önéletrajzok, motivációs levél; különböző témájú hivatalos levelek

VI. A retorika alapjai:

14. A hatásos előadásmód eszközei
15. A beszéd felépítése, a beszéd megszerkesztésének menete az anyaggyűjtéstől a megszólalásig
16. A kulturált véleménynyilvánítás és vita szabályai, gyakorlata

VII. Stílus és jelentés:

17. Hangalak és jelentés: egyjelentésű, többjelentésű szó, homonima, szinonima, hasonló alakú szópár, ellentétes jelentés
18. Szóképek: hasonlat, metafora, megszemélyesítés, szinesztézia, metonímia, szinekdoché; összetett szóképek: allegória, szimbólum
19. A társalgási stílus ismérvei

VIII. Digitális kommunikáció:

20. A digitális kommunikáció jellemzői, szövegtípusai, az új digitális nyelv

IRODALOM

I. témakör: Életművek a magyar irodalomból

1. Ady Endre ars poeticái: az elhivatottság és a tragikus küldetéstudat versei
2. Arany János verses epikájának jellemzői a Toldi estéje című műben
3. A próféta alakjának megjelenése Babits Mihály Jónás könyve című művében
4. A történelmi regény jellegzetességei Herczeg Ferenc Az élet kapuja című művében
5. Romantikus és realista jellemzők Jókai Mór Az arany ember című regényében
6. Egyéni számvetés motívumai József Attila utolsó költői korszakában (1935-37)
7. Kosztolányi Dezső Édes Anna című regényének műfaji és szerkezeti jellemzői
8. A téma és az elbeszélésmód sajátosságai Mikszáth Kálmán A jó palócok című kötetében néhány novella alapján
9. Petőfi Sándor forradalmi látomásköltészetének jellemzői néhány vers alapján
10. Egyéni és közösségi sors kérdései Vörösmarty Mihály kései lírájában

II. témakör: Szerzők, művek, korszakok a régi magyar irodalomból a 18. század végéig

11. A stíluszintézis megjelenése Csokonai Vitéz Mihály költészetében A Reményhez és A Magánossághoz című alkotásai alapján

III. témakör: Portrék, metszetek, látásmódok a 19-20. század magyar irodalmából

12. Móricz Zsigmond realista-naturalista parasztábrázolása a Tragédia és a Barbárok című novellák alapján
13. Az antik műfaji hagyományok továbbélése Radnóti Miklós eclogáiban

IV. témakör: Metszetek a 20. századi délvidéki, erdélyi, felvidéki és kárpátaljai irodalomból

14. Impresszionizmus és objektív líra megjelenése Áprily Lajos költészetében

V. témakör: Művek a kortárs magyar irodalomból

15. A tündéri realizmus megjelenése Lázár Ervin Csillagmajor című kötetének néhány novellájában

VI. témakör: Művek a világirodalomból

16. Az Újszövetség néhány jellegzetes műfajának bemutatása
17. A kisember ábrázolása az orosz realizmus irodalmában - Tolsztoj Ivan Iljics halála című művének bemutatása

VII. Színház és dráma:

18. A különböző világképek összeütközése William Shakespeare Romeo és Júlia című tragédiájában
19. Különböző eszmék megjelenése Madách Imre Az ember tragédiája című drámai költeményében

VIII. témakör: Regionális irodalom

20. Juhász Gyula jellegzetes költői témáinak bemutatása